

Pieter van Huystee Film presenteert
in samenwerking met KRO-NCRV

deaf child **doof kind**

een film van Alex de Ronde

CINE
MIEN

www.cinemien.nl

NL FILM
FONDS

kro
ncrv

Public
Film

PIETER
VAN HUYSLEE
FILM & TV

AL

© 2017 Alex de Ronde

*What matters deafness of the ear,
when the mind hears.
The one true deafness, the incurable deafness,
is that of the mind*

Victor Hugo -25 november 1845

Nederland, 2017, 72 minuten

Regie:	Alex de Ronde
Camera:	Deen van der Zaken, Remco Bikkers, Alex de Ronde, Pieter Colombijn
Geluid:	Charles Kerstens, Bob Aronds
Montage:	Chris van Oers
Sound design & mixage:	Mark Glynne
Geluidsmontage:	Tom Bijnen, Selle Sellink
Muziek:	Paul M. van Brugge DFC – viool: Myrthe Helder
Datahandling:	Watse IJtsma
Eindredacteur:	Jelle Peter de Ruiter (KRO-NCRV)
Uitvoerend producent:	Zoë de Wilde, Lotte Gerding, Natasja Möhrs
Productie:	Pieter van Huystee

Een documentaire van Pieter van Huystee Film, in coproductie met KRO-NCRV, met steun van het Nederlands Filmfonds.

In Nederland zijn circa 1.3 miljoen mensen die niet alles kunnen horen. Dus ongeveer 1 op de 12 mensen. Ruim 475.000 mensen ondervinden in het dagelijks leven hinder van hun gehoorverlies. Ca. 10.000 - 13.000 mensen zijn zwaar slechthorend of volledig doof.

Producent: Pieter van Huystee Film
Donker Curtiusstraat 125
1051 MC Amsterdam
Tel: +31 (0)20 4210606
E-mail: info@pvhfilm.nl
www.pvhfilm.nl

Distributeur: Cinemien
'Chateau Amsterdam'
Gedempt Hamerkanaal 139
1021 KP Amsterdam
Tel: +31 (0)20 5776010
E-mail: info@cinemien.nl
www.cinemien.nl

Publiciteit: Manon de Weerd
E-mail: manon@cinemien.nl
Tel: 020 5776014 / 06 81790714

Marketing: Tessa Jansen
E-mail: tessa@cinemien.nl
Tel: 020-5776017

Sales: Yosha Margherita
E-mail: Yosha@cinemien.nl
Tel: 020 5776015

Copyrightvrije foto's, poster, trailer, fragmenten en
persinformatie kunt u downloaden van:
www.filmdepot.nl (eenmalig aanmelden).
Of via: <https://cinemien.nl/movie/doof-kind/>

Voor altijd toerist in eigen land blijven of de koning te rijk zijn in het land der doven: een internationaal, maar piepklein koninkrijkje?

Dat is het dilemma dat permanent boven het hoofd leek te hangen van Tobias, de in 1989 in Amsterdam stokdoof geboren zoon van Alex de Ronde. Leek... want hij wekt sterk de indruk dat hij al lang de knoop heeft doorgehakt. "Ik heb de horende wereld niet nodig."

SYNOPSIS KORT

Doof Kind is de winnaar van de publieksprijs IDFA 2017.

Maker en vader Alex de Ronde schetst een liefdevol en ontroerend portret van zijn zoon, de aanstekelijke dove Tobias, die zijn draai heeft gevonden in het leven en zichzelf bepaald niet zielig vindt. We volgen Tobias op het snijvlak van verleden en toekomst. Door het gebruik van familiefilmpjes zien we hoe Tobias opgroeit. Hij onderhoudt een innige relatie met zijn iets oudere, horende broer, Joachim. Samen blikken ze met gevoel voor humor en genegenheid terug op hun jeugd.

In het heden is een bezoek aan de tandarts communicatief gezien nogal moeizaam, maar Tobias' verblijf op Gallaudet University in Washington D.C. – de enige dovenuniversiteit ter wereld – voelt paradijselijk aan. Tijdens en na zijn studententijd zien we Tobias feestend en rond de wereld reizend met zijn vrienden. Later leert hij als docent Nederlandse Gebarentaal horende studenten zijn taal en cultuur kennen. Hij heeft van zijn handicap als het ware zijn beroep gemaakt. Zijn onvoorwaardelijke acceptatie van zijn doofheid biedt gelegenheid tot het aan de orde stellen van allerhande vragen, die variëren van de problemen van het grootbrengen van een doof kind en de effecten daarvan op de overige gezinsleden tot aan de soms absurde gevolgen en voordelen van een gehandicaptenstatus.

SYNOPSIS LANG

In *Doof Kind* schetst maker en vader Alex de Ronde een liefdevol en ontroerend portret van zijn zoon; de aanstekelijke dove jongeman Tobias. De film volgt Tobias van de wieg tot op heden met gebruik van archiefmateriaal en andere persoonlijke beelden. Hij heeft zijn draai in het leven gevonden en vindt zichzelf bepaald niet zielig.

Zijn doofheid is een heftige handicap – waar menigeen voor terugdeinst – maar het opmerkelijke is dat die handicap van het ene op het andere moment kan verdwijnen, als de omstandigheden er maar naar zijn. Doofheid kan zomaar veranderen in een rijke cultuur, waarmee niks aan de hand lijkt. “Als iedereen doof is, dan zingen we toch gewoon in gebarentaal,” stond ooit op een poster van Loesje.

Doof Kind volgt Tobias op het snijvlak van verleden en toekomst. Communicatie met de horende wereld, zoals een bezoek aan de tandarts, verloopt vaak moeizaam, maar zijn verblijf op Gallaudet University in Washington D.C. – de enige dovenuniversiteit ter wereld – voelt paradijselijk aan. Tijdens en na zijn studententijd zien we Tobias feestend en rond de wereld reizend met zijn vrienden. Later leert hij als docent Nederlandse Gebarentaal horende studenten zijn taal en cultuur kennen. Hij heeft van zijn doofheid als het ware zijn beroep gemaakt. De film laat zien hoe een handicap in cultuur kan veranderen en andersom.

Hij onderhoudt een innige relatie met zijn iets oudere, horende broer, Joachim. Samen blikken ze met gevoel voor humor en genegenheid terug op hun jeugd.

De onvoorwaardelijke acceptatie van zijn doofheid biedt gelegenheid tot het aan de orde stellen van allerhande vragen, die variëren van de te maken keuzes bij het grootbrengen van een doof kind en de effecten daarvan op de overige gezinsleden, tot aan de soms absurde gevolgen van een gehandicaptenstatus. De film maakt hoe dan ook duidelijk dat Tobias weigert zijn handicap als een belemmering te zien. Hij omarmt zijn toekomst, cultuur en taal van zijn doofheid.

VERKLARING VAN REGISSEUR ALEX DE RONDE

“Het grappige van doven is: je kunt die handicap opheffen door de omgeving te veranderen. Wie het ene moment nogal ernstig gehandicapt is, is het volgende moment een volwaardig lid van een culturele minderheid. Andersom is ook grappig: ga als argeloze horende in een groep doven staan en je bent een volstrekte buitenstaander.

De keuze van Tobias was: de eeuwige toerist blijven in je eigen land of een prins te worden in je eigen, beperkte koninkrijk; de (internationale) wereld van de doven. Tobias heeft voor dat laatste gekozen. Hij is docent Nederlandse Gebarentaal geworden, waarmee hij de afhankelijkheidsrollen wist te draaien.

Documentaire is ook fictie en misschien kun je *Doof Kind* het beste omschrijven als een documentaire sprookje. De film is in elk geval het bewijs dat een gehandicapt jochie niet zielig hoeft te zijn en een pleidooi voor het bestaansrecht van minderheden in het algemeen en van Gebarentalen in het bijzonder. En misschien gaat de film uiteindelijk toch ook gewoon over liefde.”

MOEIZAME WEG ERKENNING NEDERLANDSE GEBARENTAAL

De Wereld van de Doven (om meteen maar weer even te verwijzen naar de Franse documentaire-klassieker van **Nicolas Philibert** uit 1992, *Le Pays des Sourds*) staat bepaald niet stil.

Neem de tijdrovende weg naar de nog steeds niet gerealiseerde erkenning van de Nederlandse Gebarentaal. Nederlands, Fries, Limburgs, Papiaments, Engels en ook Jiddisch en Romani zijn in het Koninkrijk der Nederlanden formeel erkende talen. Erkenning van de taal zou bijvoorbeeld aan dove kinderen meer rechten geven op tolken, waardoor ze zich meer begrepen voelen met een grotere kans op arbeidsparticipatie.

In tegenstelling tot wat velen denken is de Gebarentaal namelijk geen universele taal. Wereldwijd zijn er meer verschillende Gebarentalen dan gesproken talen.

Al in 1960 heeft de Amerikaanse linguïst **William Stokoe** tot ieders verbazing overtuigend aangetoond dat de (Amerikaanse) Gebarentaal voldeed aan alle criteria van een volwaardige taal. En al in 1989 heeft neuroloog **Oliver Sacks** in zijn boek *Seeing Voices* geschreven dat Gebarentaal “voor de doven een unieke aanpassing (is) aan een andere zintuiglijke modaliteit, maar ook in gelijke mate een belichaming van hun persoonlijke en culturele identiteit.”

In 2001 kon je dan eindelijk op het Haagse Binnenhof horen dat het binnen een jaar rond zou komen met de officiële erkenning van de Nederlandse Gebarentaal. Maar anno 2017 is dat nog steeds niet gebeurd.

Een lichtpuntje is het feit dat op 3 oktober 2016 de PVDA en de ChristenUnie een wetsvoorstel naar de kamer stuurden ter erkenning van de Nederlandse Gebarentaal. De initiatiefnemers beroepen zich onder meer op het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Al eind 2006 hebben de Verenigde Naties dit Verdrag aangenomen maar pas op 14 juni 2016 heeft Nederland dit Verdrag geratificeerd.

De erkenning van de gebarentaal zou een gebaar zijn naar de dovensgemeenschap, een erkenning van volledig burgerschap. In Australië en de Verenigde Staten is gebarentaal zelfs een keuze vak op de middelbare school. Het zou mooi zijn als naast het leren van andere talen ook in Nederland deze mogelijkheid geboden wordt.

OPMARS VAN HET COCHLEAIRE IMPLANTAAT (CI)

De afgelopen decennia werden gekenmerkt door een heel ander verschijnsel; de opmars van het cochleaire implantaat (CI). Het gaat hier om een geavanceerd hoorapparaat dat geluiden niet versterkt maar omzet in elektronische signalen, die via het slakkenhuis worden doorgegeven aan de hoorzenuw. Naar schatting liepen in 2015 in Nederland ruim 6000 geïmplanteerde mensen rond. Tien jaar eerder waren dat er nog maar 1400.

Voor veel dove kinderen met een implantaat staat integratie in de “horende” samenleving voorop. Voor hen is toegang tot de Nederlandse Gebarentaal en de Dovencultuur niet meer vanzelfsprekend en niet gegarandeerd. Volgens de doctrine “passend onderwijs” volgen zij immers het reguliere onderwijs.

Opinieleiders als de Amerikaanse psycholinguïst en “dovenvriend” **Harlan Lane**, auteur van boeken als *The Mask of Benevolence* en *When the Mind Hears*, staan buitengewoon kritisch tegenover deze ontwikkelingen. Lane meende en meent dat een ‘medisch-orthopedagogisch complex” doven ertoe dwingt zich zo horend mogelijk te gedragen en aldus de dovensgemeenschappen pleegt te

verhandicappen ("disabling the deaf community" – de ondertitel van *The Mask of Benevolence* – de schijn van goedaardige hulpverlening).

Je zou de opmars van CI kunnen omschrijven als De Tweede Oralistische Golf. De eerste Golf begon in 1880, toen in Milaan het 'Wereldcongres ter verbetering van het welzijn van doofstommen' tot de slotsom kwam dat doven vóór alles moesten leren praten en dat Gebarentalen voortaan uit den boze waren.

Onderzoek in de komende jaren zal moeten uitwijzen wat CI uiteindelijk voor doven zal betekenen en welk percentage van de geïmplanteerden ook daadwerkelijk volledig kan integreren in de wereld van de horenden.

DOOF KIND WINT VPRO IDFA AUDIENCE AWARD – DE GROTE PUBLIEKSPRIJS

Uit handen van IDFA's bestuursvoorzitter Derk Sauer kreeg regisseur Alex de Ronde, vrijdagavond 24 november 2017 de VPRO IDFA Audience Award, de grote publieksprijs van het International Documentary Filmfestival Amsterdam, overhandigd. De bekendmaking vond plaats tijdens de TV-uitzending *Best of Idfa: Audience Award 2007* vanuit het Westergastheater in Amsterdam. De totaal verraste De Ronde noemde het "buitengewoon eervol".

De winnaar van de VPRO IDFA Audience Award wordt bepaald door de IDFA-bezoekers die na afloop van de filmvertoning via een stemkaart hun waardering voor de film kenbaar maken.

Doof Kind behaalde met een score van 9,4 op een schaal van 1-10 de hoogste waardering. Op ruim 300 IDFA-documentaires kon men zijn stem uitbrengen.

ALEX DE RONDE regisseur

Alex de Ronde (1958) was filmcriticus toen hij in 1986 Hoofd Programma werd van het Nederlands Film Festival. In de jaren negentig was hij eindredacteur van Woord & Gebaar, het enige onafhankelijke, landelijke dovenblad van Nederland. In 2000 werd hij directeur/programmeur van Bioscoop Het Ketelhuis in Amsterdam.

Hij heeft twee korte films geproduceerd: *De reorganisatie van de afdeling herhuisvesting Franeker* (2006, Eddy Terstall & Hans Teeuwen) en *Peptalk* (2014, Joppe van Hulzen). *Doof Kind* is zijn debuut als documentaire regisseur.

1981-1991	Freelance-filmedewerker Haarlems Dagblad
1986-1992	Hoofd Programma / plaatsvervangend directeur van de Nederlandse Filmdagen (tegenwoordig Nederlands Film Festival), Utrecht
1989-2012	Freelance-medewerker film & televisie NRC Handelsblad
1994-2001	Eindredacteur / bladmanager van Woord & Gebaar, onafhankelijk Nederlands Dovenblad. Als zodanig van 1999 tot 2001 tevens organisator van Nationale Leesvertelwedstrijd voor Dove Kinderen
2000-heden	Directeur / programmeur van Bioscoop Het Ketelhuis, Amsterdam
2006	Producent van de korte film <i>De reorganisatie van de afdeling herhuisvesting Franeker</i> (Eddy Terstall & Hans Teeuwen)
2014	Producent van de korte film <i>Peptalk</i> (Joppe van Hulzen)
2014-heden	Research en regie van de documentaire <i>Doof Kind</i>

PIETER VAN HUYSTEE producent

In 1995 begon Pieter van Huystee zijn eigen productiehuis. In de afgelopen jaren heeft PIETER VAN HUYSTEE FILM vele documentaires, een speelfilm en enkele televisiefilms geproduceerd met zowel gerenommeerde regisseurs als Johan van der Keuken, Heddy Honigmann, Renzo Martens en Leonard Retel Helmrich als met beginnende makers. Veel van de producties zijn vertoond op festivals over de hele wereld en zijn vele malen bekroond met prijzen. Na 20 jaar

producentschap heeft Pieter zijn eerste lange documentaire gemaakt. *Jheronimus Bosch, geraakt door de duivel* is zijn regiedebuut.

PIETER VAN HUYSTEE FILM

Documentaires o.a. AMSTERDAM GLOBAL VILLAGE (Johan van der Keuken, 1995) Prix des Cinémas de Recherche Marseille 1997, Dokumentärpreis des Bayerischen Rundfunks Munich 1997, JALAN RAYA POS (Bernie IJdis, 1995), O AMOR NATURAL (Heddy Honigmann, 1996) Prix Italia 1997, Certificate of Merit Golden Gate San Francisco 1997, THE UNDERGROUND ORCHESTRA (Heddy Honigmann) Prix SCAM Cinéma du Réel Paris 1998, Juryprijs Yamagata 1999, DE GROTE VAKANTIE (Johan van der Keuken, 1999) Silver Spire Award San Francisco 2000, Special Honorary Award Thessaloniki 2000, CRAZY (Heddy Honigmann, 2000) Publieksprijs IDFA 1999, Gouden Kalf Utrecht 2000, HET LAATSTE JOEGOSLAVISCHE ELFTAL (Vuk Janic, 2000) Gouden Kalf, EBU Beste Sport Documentaire 2001, DUTCH APPROACH (René Roelofs, 2000) Comenius Sonderpreis Medaille Duitsland 2001, Gouden Beeld 2001, BELA BELA – WHAT KEEPS MANKIND ALIVE (Marjoleine Boonstra, 2001) L.J. Jordaanprijs 2002, FOR THE TIME BEING (Johan van der Keuken), Officiële selectie 'Quinzaine des Réalisateurs' Cannes 2002, LAGOS/KOOLHAAS (Bregtje van der Haak, 2002); DAME LA MANO (Heddy Honigmann, 2003) ; Internationale première Museum of Modern Art New York, Officiële selectie IDFA 2003 ; DE KINDEREN VAN ARNA (Juliano Mer Khamis en Danniël Danniël, 2003) Officiële selectie IDFA 2003, prijzen op de festivals van Praag, Nyon, New York en Toronto en Gouden Beeld 2004 voor 'Beste Documentaire' ; POETINS MAMA (Ineke Smits, 2003) Officiële selectie IDFA 2003, 'Best Dutch Documentary' HotDocs 2004 ; JOHAN CRUIJFF – EN UN MOMENTO DADO (Ramón Gieling, 2004) ; DE RODE JAREN (Leo de Boer, 2005) ; BNN DOCU (Ester Gould, Patrick Lodiers, Sophie Hilbrand, Hans Pool, Maaik Krijgsman, Christel van der Meer) ; GOD IS MY DJ (Carin Goeijers, 2006); VERGETEN DWAZEN (Frans van Erkel, 2006) Zilveren Wolf competitie IDFA 2006; DROOMRIJDERS (Boris Gerrets, 2006) Highlights IDFA 2006; EILAND VAN MIJN VADER (Carin Goeijers, 2006) Highlights IDFA 2006; THE DICTATOR HUNTER (Klaartje Quirijns, 2007) 'Beste Documentaire' Courmayeur Noir In Festival Italië 2007, FACES (GMax, 2007) Officiële selectie Joris Ivens competitie IDFA 2007, JOAQUIN SABINA – 19 DIAS Y 500 NOCHES (Ramon Gieling, 2008) Officiële selectie IFFR 2008, BIKKEL (Leo de Boer, 2008) SWEETY (Menna Laura Meijer, 2008), CARMEN MEETS BORAT (Mercedes Stalenhoef, 2008) Officiële selectie Joris Ivens Competitie IDFA 2008, CRIPS (Joost van der Valk & Mags Gavan, 2009), ARIE KATER (Nova van Dijk, 2009), FAREWELL (Ditteke Mensink, 2009) IDFA

Competition for Feature-Length Documentary, Gouden Kalf voor Beste Lange Documentaire, SHOUT (Ester Gould & Sabine Lubbe Bakker, 2010), OTTO FRANK, (David de Jongh, 2010), DICHTER BIJ TANJA (Leo de Boer, 2010); WILDERS, THE MOVIE (Joost van der Valk & Mags Gavan, 2010); GODDELIJK VARKEN (Hans Dortmans, 2010) Merit award Taiwan; PEOPLE, I COULD HAVE BEEN AND MAYBE AM (Boris Gerrets, 2010) Winner Mid-Length competition IDFA 2010 and Visions du Réel Nyon 2011; TIGER EYES (Frank Scheffer, 2011); BABY TE KOOP (Joost van der Valk & Mags Gavan, 2011); TONY – EEN OBSERVATIE IN HET PIETER BAAN CENTRUM (Ditteke Mensink, 2011); DEWOLFF (Carin Goeijers, 2011); ALLES VAN WAARDE (Frans Bromet, 2011); GOZARAN (Frank Scheffer, 2011); HIV HIV HOERA (Peter Wingender, 2012); GESNEUVELD (Robert Oey, 2012); IK WIL MIJN GELD TERUG (Leo de Boer, 2012); CIRCUSHART (Leo de Boer, 2012), BLIND FORTUIN (Ramon Gieling, 2012); KARSU (Mercedes Stalenhoef, 2012); HET NIEUWE RIJKSMUSEUM (Oeke Hoogendijk, 2008/2013) Beeld en Geluid Award 2009, Nipkovschijf 2012; speciale Juryprijs NFF 2013; BAHAR (Carin Goeijers, 2013); IN EXTASE (Ruud Pelgrum, 2013); DOE MAAR (Marijn Nijboer en Patrick Lodiers, 2013) FOTO EDDY (David de Jongh), BORDERS (Jacqueline van Vugt 2013), NE ME QUITTE PAS (Niels van Koevorden en Sabine Lubbe-Bakker 2013), SHADO'MAN (Boris Gerrets 2013), NIEUWE HELDEN (Dirk Jan Roeleven 2014), SEX VOOR 5 EURO (Margit Balogh 2014), THE YES MEN (Igor Vamos en Jacques Servin 2014), DE ONDERKONING (Ramon Gieling 2014), WOLF LADY (Daan Willekens 2014), LEVENSLANG (Carin Goeijers 2014), IK HOOR HIER NIET THUIS (Mercedes Stalenhoef 2014) HOME (Ramon Gieling 2014), TIJD EN PLAATS (Martijn Veldhoen, 2015), THE YES MEN ARE REVOLTING (Laura Nix, The Yes Men, 2015), PERFECT HORSE (Hans Fels, 2015), JHERONIMUS BOSCH: TOUCHED BY THE DEVIL (Pieter van Huijstee, 2015) LEVENSEINDEKLINIEK (Marcel Ouddeken & Hans Kema, 2016) WIJ MOSZKOWICZ (Max Moszkowicz, mei 2016) MIJN BOVENBUREN (Colette Teurlings, juni 2016) BUCH: VERDWAALD TUSSEN FEIT EN FICTIE (Leo de Boer, november 2016) DE CLAIM, ZOEKTOCHT NAAR ROOFKUNST UIT WOII (Ditteke Mensink, november 2016), MARIA, I NEED YOUR LOVIN' (Martijn van de Griendt, februari 2017) THE GAMECHANGERS (Daan Willekens, maart 2017) MANO BOUZAMOUR, DE BELOFTE (Roy Dames, maart 2017) VOGELPARADIJS – PETER VOS, TEKENAAR, 87 min. (David de Jongh 2017, NTR, uitzenddatum 1 mei 2017), DE JACHT OP MIJN VADER, 59 min. (Gülsah Dogan 2017, NTR, uitzenddatum 11 mei 2017). IK BEGON TE SCHRIJVEN TOEN IK DRIE WAS, 41 min. (Ditteke Mensink 2017, NTR, uitzenddatum 21 september 2017), DOKTER CO, 24 min. (Lysander Wiering 2017, EO, uitzenddatum 10 december 2017)

CINEMIEN

CINEMIEN distributeur

Cinemien is een onafhankelijke, all-rights filmdistributeur die al meer dan 40 jaar professionaliteit verenigt met liefde voor films en een goede neus voor nieuw talent. In Nederland, België en Luxemburg brengen we films uit in de bioscoop, op dvd, Video on Demand en televisie. Het hoofdkantoor van het bedrijf is in Amsterdam gevestigd, daarnaast is er een kantoor in Antwerpen.

Een greep uit onze catalogus: de met prijzen overladen **Carol** (Todd Haynes) en **45 Years** (Andrew Haigh), de Gouden Palm-winnaars **Festen** (Thomas Vinterberg) en **La Pianiste** (Michael Haneke), de films van de Franse regisseur François Ozon: **Sous le Sable**, **8 Femmes**, **Swimming Pool** en **Dans la Maison**, de Duitse succesfilms **Good Bye Lenin** (Wolfgang Becker), **Gegen die Wand** (Fatih Akin), **Die Fremde** (Feo Aladag), **Lore** (Cate Shortland) én de met een Oscar® bekroonde films **Das Leben der Anderen** (Florian Henckel von Donnersmark), de spraakmakende Italiaanse films **Gomorra** (Matteo Garrone), **Le Meraviglie** (Alice Rohrwacher), **Il Divo** en **La Grande Bellezza** (beide van Paolo Sorrentino), de films van het Canadese supertalent Xavier Dolan: **J'ai tué ma mère**, **Les Amours Imaginaires**, **Laurence Anyways**, **Tom à la ferme**, **Mommy** en **Juste la fin du monde**, **Un Prophète** van Jacques Audiard, de documentaire **Strike a Pose** (Ester Gould & Reijer Zwaan) en **Layla M.**, van regisseur Mijke de Jong